

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **K. A.**, zast. Mgr. Romanem Ambrožem, advokátem, se sídlem Vinohrady 45, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 5. 2008, č. j. 32 Az 77/2007 - 27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupci žalobce Mgr. Romanu Ambrožovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 30. 5. 2008, č. j. 32 Az 77/2007 - 27, zamítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 11. 2007, č. j. OAM-1-521/VL-18-K04-2007 a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Přezkoumávaným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, ve které požádal o ustanovení advokáta. S ohledem na tento návrh stěžovatele krajský soud usnesením ze dne 24. 7. 2008, č. j. 32 Az 77/2007 – 50, ustanovil stěžovateli zástupce Mgr. Petera Komana, advokáta. Usnesením ze dne 16. 10. 2008, č. j. 32 Az 77/2007 – 63, krajský soud zrušil ustanovení Mgr. Petera Komana a ustanovil stěžovateli zástupce Mgr. Romana Ambrože, advokáta, s odůvodněním, že Mgr. Peter Koman krajskému soudu e-mailem sdělil, že z důvodu jiného zaměstnání byla jeho činnost advokáta Českou advokátní komorou pozastavena, a proto není v současné době oprávněn poskytovat právní služby ve smyslu zákona o advokacii a jiných právních předpisů; vzhledem k této skutečnosti krajskému soudu nezbylo, než ustanovení Mgr. Petra Komana zástupcem žalobce pro řízení o kasační stížnosti zrušit a ustanovit mu jiného zástupce. Kasační stížnost poté byla doplněna podáním zástupce stěžovatele ze dne 27. 11. 2008.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele, a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatele.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může týkat, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřijatelnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřijatelnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil,

není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu není jenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost oprýt o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Zde je nutné uvést, že stěžovatel žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil a Nejvyšší správní soud se mohl otázkou přijatelnosti jeho kasační stížnosti zabývat pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií.

Stěžovatel v kasační stížnosti označil důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Namítal, že krajský soud věc nesprávně právně posoudil, když přisvědčil žalovanému v názoru, že v případě stěžovatele nebyly shledány podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu a že stěžovatel nespĺňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Stěžovatel krajskému soudu vytýkal, že nepřihlédl k ustanovení § 2 odst. 8 zákona o azylu. Vyjádřil přesvědčení, že vzhledem k legálnímu výkladu pojmu pronásledování je zřejmé, že důvody, které uvedl v žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané dne 4. 7. 2007 naplňují důvody pro udělení azylu, případně doplňkové ochrany podle zákona o azylu. Stěžovatel nepochybuje o tom, že má právo na svobodu náboženského vyznání a jeho projevu, které bylo deklarováno v celé řadě mezinárodních dokumentů, např. v čl. 18 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. V případě stěžovatele spočívá porušování práva na svobodu náboženského vyznání a projevu v neschopnosti státu, jehož je státním příslušníkem, zabránit společenské diskriminaci určitých náboženských uskupení. Stěžovatel je přesvědčen o tom, že úřady v jeho zemi původu nedokázaly zabránit porušování náboženské svobody, případně na zjištěná porušení ze strany soukromých osob, nevládních organizací či místních policejních orgánů nereagovaly dostatečně důrazně. Stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a navrhnul aby s ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že stěžovatel žádost o udělení azylu ze dne 4. 7. 2007 odůvodnil tím, že byl ve své vlasti utiskován pro náboženské přesvědčení. Uvedl, že vyznává islám, a na rozdíl od ostatních muslimů v zemi původu, kteří sice také vyznávají islám, který on však za skutečný islám nepovažuje, vyznává jednoho boha – Alláha. Popsal pronásledování, mělo spočívat v tom, že proti němu a jeho společníkům (stěžovatel je vyznavačem čistého islámu) byla státními orgány v jeho zemi původu vedena propaganda, byl sledován a kontrolován. Spolu s ostatními vyznavači čistého islámu byl zastrašován, jakožto vedoucí skupiny věřících byl pokutován, bylo mu ze strany policie vyhrožováno, že mu budou podstrčeny zbraně nebo drogy a pokud nenechá svého náboženství, tak bude uvězněn nebo zabit.

Krajský soud shodně s žalovaným podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu neshledal, když konstatoval, že ze shromážděných informací o zemi původu vyplývá, že svoboda náboženského vyznání je v Kazachstánu zaručena ústavou. Dodatky zákonů o svobodě náboženství z roku 2005 stanovují zákaz aktivit všech náboženských organizací, které nejsou úředně registrované. Důvodem přijetí těchto dodatků je zabezpečení národní bezpečnosti.

Zákonný požadavek povinné registrace náboženských skupin neznamená podle názoru žalovaného i krajského soudu omezení ve vyznávání víry, jedná se o nezbytnou podmínku zajišťující bezpečnost státu, čímž je sledován legitimní cíl, a proto ho nelze považovat za porušování lidských práv, resp. náboženské svobody ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Tomuto požadavku se žalobce nepodřídil a byl tak vystaven oprávněné pozornosti státních orgánů. Popsané jednání některých příslušníků policie vůči žalobci nebylo jistě adekvátní, což žalovaný připustil, když uvedl, že nijak nesnižuje závažnost šikanózního jednání policistů vůči žalobci, které označil za svévolné, případně protizákonné. Krajský soud však přisvědčil žalovanému v tom, že takovéto jednání policistů lze hodnotit jako překročení jejich pravomoci, ale nelze ho charakterizovat jako pronásledování dle příslušných ustanovení zákona o azylu. Pokud byl stěžovatel přesvědčen, že jednání místních policistů vůči němu je nepřiměřené, měl tuto skutečnost oznámit příslušným státním orgánům a měl se u nich domáhat pomoci a ochrany. Krajský soud zdůraznil, že pro poskytnutí mezinárodní ochrany formou azylu je nezbytné vyčerpání vnitrostátních prostředků ochrany a poukázal na skutečnost, že ze soudní judikatury vyplývá, že mezinárodní ochrana může být žadateli o udělení azylu poskytnuta teprve tehdy, jestliže mu byla odeprána ochrana země jeho státní příslušnosti, případně je-li tato ochrana neúčinná. Za zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné, považoval krajský soud i neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Pochybení neshledal krajský soud ani v postupu žalovaného při hodnocení podmínek splnění doplňkové ochrany ve smyslu § 14a a § 14b zákona o azylu.

Námítky stěžovatele uváděné v kasační stížnosti považuje i Nejvyšší správní soud za nedůvodné, a to jak s ohledem na obsah spisu a s ním spojená skutková zjištění, tak i s ohledem na obsah odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu i krajského soudu, kde se oba tyto orgány s relevantními skutečnostmi vypořádaly.

Ze správního spisu je zřejmé, že správní orgán (žalovaný) provedl v řízení úplné dokazování, a z odůvodnění jeho rozhodnutí vyplývá, z jakých důkazních prostředků vycházel při svém rozhodování. Důkazní prostředky byly řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož vycházel správní orgán při svém rozhodování o tom, zda jsou zde dány důvody pro udělení azylu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Žalovaný řádně zjistil skutkový stav věci, neboť si obstaral dostatečný počet zpráv o zemi původu stěžovatele, ze kterých poté při posouzení věci vycházel.

Stěžovatel ve správním řízení do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že patřil do komunity věřících, kteří se scházeli k modlitbám a nechťeli se registrovat, protože by pak byli pod neustálou kontrolou, dohledem a byli by jim vnucovány zákony. V doplňujícím pohovoru stěžovatel uvedl, že i kdyby se chtěli zaregistrovat, stát jim to neumožní, neboť je považuje za vahhábisty čili teroristy, a že jeden člen zkoušel registraci provést, ale nepodařilo se mu to. Konstatoval také, že je islamologové v poslední době nazývají Saláfity, podle jejich dávných předků vyznávajících čistý islám. Z těchto tvrzení stěžovatele vyplývá, že stěžovatel je zastáncem tzv. „čistého islámu“. Stěžovatel stejně jako jiní příslušníci tohoto hnutí, kteří v minulosti žádali v ČR o udělení mezinárodní ochrany poukazuje na problémy, jež mu v souvislosti se způsobem vyznávání jeho víry vznikají (vyznavači čistého islámu se v Kazachstánu odmítají registrovat, což vede k podezření a zvýšenému zájmu státních orgánů tak, jak na to ostatně poukazuje sám stěžovatel).

K postavení vyznavačů tzv. čistého islámu v Kazachstánu se Nejvyšší správní soud vyjádřil již v rozsudku ze dne 24. 4. 2008, č. j. 7 Azs 12/2008 - 98, www.nssoud.cz, či v rozsudku ze dne 10. 6. 2008, č. j. 8 Azs 23/2008 - 75. Dospěl přitom ve všech případech k závěru, že příslušníci tzv. čistého islámu nejsou v zemi jejich původu pronásledováni, diskriminováni

ani nepřiměřeně trestání. Zákonný požadavek povinné registrace náboženských skupin v Kazachstánu považoval Nejvyšší správní soud za zcela legitimní, odůvodněný zájmem na ochraně bezpečnosti osob. Nejedná se tedy o výraz porušování lidských práv (náboženské svobody), resp. o pronásledování z náboženských důvodů. Osoba, která se tomuto požadavku nepodřídí, je pak vystavena oprávněné pozornosti státních orgánů.

V rozhodnutí ze dne 12. 9. 2008, č. j. 5 Azs 74/2008 – 88, pak Nejvyšší správní soud vyslovil, že „požadavek na registraci náboženských skupin, upravený příslušnými zákony, není do té míry diskriminační, aby ho bylo možno považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Stát má možnost svobodu projevu náboženského vyznání omezit, jsou-li taková omezení předepsaná zákonem a jsou-li nutná k udržení veřejné bezpečnosti, pořádku, zdraví, morálky nebo ochraně základních práv a svobod jiných osob (viz. čl. 18 Mezinárodního paktu a občanských a politických právech i čl. 9 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). Takovým omezením může být i povinná registrace náboženských skupin. Kazašská republika přijala příslušné zákony s ohledem na skutečnost, že se jedná o zemi s mnoha náboženstvími, s cílem zajistit rovnováhu mezi nimi a vzhledem k výskytu extremistických skupin. Takové důvody jsou legitimní.”

Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani námitku stěžovatele, v níž namítá nesprávné posouzení věci krajským soudem spočívající v tom, že krajský soud přisvědčil názoru žalovaného, že v případě stěžovatele nebyly shledány podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu a že stěžovatel nesplňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Z odůvodnění žalovaného je totiž zřejmé, jakým způsobem žalovaný konfrontoval údaje stěžovatele s informacemi o zemi původu a na základě jakých skutečností dospěl k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Žalovaný se podrobně a argumentačně přesvědčivě vypořádal s důvody stěžovatele vztahujícími se k udělení tzv. doplňkové ochrany ve smyslu § 14a a § 14b zákona o azylu. Stejně tak krajský soud se v napadeném rozsudku těmito otázkami zabýval, přesvědčivě se vypořádal se všemi žalobními námitkami stěžovatele a Nejvyšší správní soud se s jeho závěry ztotožňuje.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud tedy nezjistil existenci žádného důvodu přijatelnosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

Nejvyšší správní soud dále vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu; takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, nejdéle po dobu 1 roku; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému

soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Odměna zástupci stěžovatele Mgr. Romanu Ambrožovi, advokátovi, který mu byl k jeho žádosti ustanoven usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 10. 2008, č. j. 32 Az 77/2007 - 63, byla stanovena za jeden úkon právní služby, tj. písemné podání soudu ve věci samé (doplnění kasační stížnosti ze dne 27. 11. 2008) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Za výše uvedený úkon tak náleží zástupci stěžovatele odměna ve výši 2100 Kč podle § 9 odst. 3 písm. f) advokátního tarifu a dále režijní paušál ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Ze spisu nevyplývá, že by ustanovený advokát byl plátcem daně z přidané hodnoty, ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů řízení v celkové výši 2400 Kč. Uvedená částka bude zástupci stěžovatele vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. března 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu